

Základné informácie o nákaze

- vtáčia chrípka (aviárna influenza) je ochorenie, ktoré postihuje voľne žijúce ako aj domáce vtáky;
- rôzne druhy bývajú rôzne citlivé na rôzne kmene vírusu – vo všeobecnosti možno povedať, že na vysokopatogénnu chrípku býva **najcitlivejšie domáca hydina (kury domáce)**, kde môže v chove úmrtnosť dosiahnuť až 100%;
- v EÚ sa od roku 2006 vyskytuje väčšinou sezónne **počas zimného obdobia** (október – marec), počas jednej sezóny sa väčšinou šíri prevažne jeden konkrétny kmeň;
- vírus aviárnej influenzy je šírený predovšetkým voľne žijúcimi sťahovavými vtákmi, do EÚ býva každoročne sezónne zavlečený vtákmi, ktoré tiahnu z ázijských oblastí a zo severu cez Európu smerom na juh do Afriky;
- dočasné ochranné pásma a pásma dohľadu sú zriadené v oblastiach, kde sa nachádzajú infikované chovy. V týchto zónach je obmedzený pohyb živých zvierat, **hydina je uzavretá v uzavretých priestoroch** a starostlivo monitorovaná, prísne sa uplatňujú opatrenia na dezinfekciu;
- ak **sa v chove vyskytne ohnisko**, vtáky musia byť **utratené** a prijímajú sa veterinárne opatrenia;
  - zavádzajú sa aj špecifické opatrenia na zabránenie vstupu infikovaných vtákov do potravinového reťazca, nakoľko vírus sa môže šíriť aj prostredníctvom hydínového mäsa a vajec;
- v každom prípade **dôkladné varenie** zabezpečí, aby mäso a vajcia neobsahovali žiaden vírus.
  - riziko nakazenia širokej verejnosti vírusom zo živých zvierat alebo z hydínových výrobkov je veľmi nízke a neexistuje žiadny dôvod na to, aby menili stravovacie návyky alebo cestovné plány.

Ľudia, ktorí chovajú vtáky, nemusia byť príliš znepokojení, ale treba si uvedomovať možné riziká. V tejto súvislosti je potrebné:

- Dodržiavať pokyny ŠVPS SR a príslušných regionálnych veterinárnych správ, najmä pokiaľ ide o potrebu kŕmenia a pitia hydiny v interiéri a **držať hydinu v rizikových oblastiach v interiéri** aby sa zamedzilo styku domáceho vtáctva s voľne žijúcimi vtákmi.
  - **Informovať úrady**, ak sa objavia nezvyčajne vysoké počty uhynutých voľne žijúcich vtákov, alebo ak niektorý z ich vtákov ochorie alebo uhynie za neobvyklých okolností. V takýchto prípadoch sa **ľudia nesmú dotýkať** samotných mŕtvych alebo chorých vtákov.
- Dodržiavať základné hygienické predpisy - **najmä umývanie rúk mydlom** pri kontakte s vtákmi alebo vtáčimi exkrementami.
  - Nikdy **nezabíjajte alebo nejedzte choré** alebo umierajúce vtáky, pretože by to mohlo znamenať väčšie riziko

Obranou proti výskytu nákazy v chovoch je PREVENCIA.

- **Zamedzenie kontaktu voľne žijúcich vtákov s hydinou, krmivom, napájacou vodou**
  - **Zasiet'ovanie výbehov pre hydinu**
  - **Predkladanie krmiva hydine pod prístreškom**

Dôsledné dodržiavanie **mimoriadnych núdzových opatrení** (MNO – č. k. mno 4373/2005 z 28.10.2005), ktoré sú stále v platnosti;

Vlastníkom alebo držiteľom hydiny je nariadené:

1. zabrániť priamemu a nepriamemu kontaktu voľne žijúcich vtákov, zvlášť vodného vtáctva, s hydinou;
2. zabezpečiť prísne oddelenie vodnej hydiny od ostatnej hydiny;
3. zakázať chov hydiny u zamestnancov registrovaných fariem v domových hospodárstvach;
4. prísne dodržiavať nákup hydiny len z registrovaných fariem so stálym veterinárnym dozorom;
5. novo nakúpenú hydinu umiestniť do priestorov, ktoré boli vopred vyčistené a dezinfikované;
6. pre každú halu používať vlastné pracovné nástroje;
7. minimalizovať počty ľudí, ktorí prichádzajú do styku s hydinou;
8. správne používať osobné ochranné pomôcky;
9. hydinu vo voľnom výbehu krmiť a napájať v uzavretom priestore, alebo pod prístreškom ktorý dostatočne bráni prilietavaniu voľne žijúcich vtákov a zamedzuje kontakt voľne žijúcich vtákov s krmivom a vodou určenou pre hydinu;
10. vonku umiestnené zásobníky s vodou požadované v záujme zabezpečenia optimálnych životných podmienok pre určité druhy hydiny dostatočne chrániť pred voľne žijúcim vodným vtáctvom;
11. hydinu nenapájať vodou zo zásobníkov povrchových vôd prístupných voľne žijúcemu vtáctvu;
12. bezodkladne oznamovať príslušnému orgánu veterinárnej správy akékoľvek znaky vtácej chrípky u hydiny a iných vtákov chovaných v zajatí podľa kritérií:
  - **pokles v príjme potravy** a vody o viac ako 20 %,
  - **pokles v produkcii vajec** o viac ako 5 % trvajúci dlhšie ako 2 dni,
  - **týždenná miera úmrtnosti vyššia** ako 3 %,
  - akýkoľvek klinický prejav alebo posmrtnú zmenu, ktorá svedčí pre vtáčiu chrípku :

malátnosť, strata plachosti

zježené perie, hnačka,

opuch okolo očí, výtok zo zobáka,

sípavý zvuk pri dýchaní